

Barsi Ernő, a hegedűtanár és metodikus

Egy régi tanítvány emlékezése

Fájdalommal írom, hogy szeretett tanárom, mentorom, atyai barátom, hegedűtanár, metodikus, néprajzkutató augusztus 7-én, csütörtökön délután, 93 évesen elköltözött ebből a világból az igaz emberek örökös otthonába. 13-án eltemettük a győrszabadhegyi temetőben, ahol végre újra együtt lehet imádott társával: Ida nénivel, Varsányi Idával. Mint utolsóként diplomázó tanítványa kötelességemnek érzem, hogy néprajzi munkássága mellett kevésbé ismert hegedű- és módszertan tanári, és e területen folytatott elméleti tevékenységére emlékezzek. Ő is szeretettel is tisztelettel emlegette előttünk első hegedűtanárát: dr. Szabó Ernőt (Koncz János tanítvány!), a Zeneakadémiáról Végh Sándort, Waldbauer Imrét. Sajnos mi, régi tanítványai, kevesen maradtunk. Megelőzték őt hegedűs tanítványai: Kollár Kálmán, Liszt díjas karnagy, Bodó Jenő, a módszertan óráit hallgató Tibold Iván (aki kezdő korában nála tanult hegedülni is), Molnár László, Németh István, Nyári Katalin – akikről tudok. Ernő Bácsi nekünk, már „felnőtt” tanítványainak is, akkor 38 évesen „Bácsi” volt, és nem „Tanár Úr”, holott mindenkinél jobban tiszteltük, de iránta érzett szeretetünket, ragaszkodásunkat nem fejezte volna ki a hivatalos megszólítás. Mert nem csak mérhetetlen tudását adta át, de emberségre, hazaszeretetre is taní-

tott. Észrevette anyagi problémáinkat, munkát, kereseti lehetőséget biztosított számunkra a vezetése alatt álló Zeneoktatói Munkaközösségben, és nem csak a maga tanítványainak. Ebben a szegényes körülmények között – de bürokráciamentesen – működő, a megye legkisebb falvait is behálózó iskolarendszerben a diktatúra számkivetettjei (Halmos László, Dr. Timaffy László) is menedékre, szerény megélhetési forrásra lettek. Nem egyszer – kérés nélkül, megéreztve gondjainkat – a zsebünkbe is csúsztatott egy kis pénzt, gyógyszert szerzett, ha szükség volt rá. Kis, negyedik emeleti másfél szobás lakása – amelyben élete végéig élt, jó ideig negyedmagával – nekünk is otthonunk volt, egyszer tanterem (a „hivatalos” órákon túl), másszor koncertterem a bensőséges házi hangversenyek alkalmával, múzeum, ahol minden használati tárgy – még a csillár is! – népművészeti remekmű volt. Máskor könyvtár, ahol a szakirodalom legjaván kívül megismertük Németh László („A minőség forradalma”, „Kisebbségben”), Kodolányi János műveit és gépelt, „szamizdat” kiadásban Sinka István verseit.

1947 és 59 között, mindössze 12 évig tanított a győri konzervatóriumban, majd a jogutód Zeneművészeti Szakiskolában. A tanárképzőn a hegedű mellett a hegedűtanítás módszertanát tanította. A Zeneakadémián

Barsi Ernő győri tanulmányaim idején

Végh Sándor növendéke volt. Waldbauer Imre metodika előadásait gyorsírással jegyezte le. (Milyen szerencse, hogy a Sárospataki Kollégiumban gyorsírást is tanítottak!) Waldbauer előadásainak anyagát nem publikálta, ezeket csak Barsi Ernő jegyzetei őrizték meg. Ez képezte a metodikai ismereteinek alapját, amelyet saját kutatásaival, valamint Bloch József elavultnak bélyegzett, de máig egyetlen alapvető, magyar nyelvű hegedűmódszertanával egészített ki. A hegedűtanítás történetéből kiindulva alaptudományokra (fizika, anatómia, fiziológia-élettan, lélektan) építette fel a szakmódszertani ismereteket, ezzel

kiegészítette a tanárképző ugyancsak hiányos lélektani-pedagógiai alapképzését. Könyvtárában megtalálható volt (természetesen eredeti nyelven) Rode, Kreutzer és Baillot „Methode du violon” című közös munkája, amely a francia-belga iskola alapját képezte (Hubay Jenő is ezt az iskolát képviselte), James Jeans: „Zene és természettudomány”, Steinhausen doktor „Die Physiologie der Bogenführung” (A vonóvezetés fiziológiája), Artur Jahn: „Die Grundlagen der natürlichen Bogeführung der Violine” (A természetes vonófogás alapjai), és „Methodik des Violinspiels”, Flesch Károly „Die Kunst des Violinspiels” (A hegedűjáték művészete) című munkájának két terjedelmes kötete. A magyar nyelvűek közül Barcsai Jenő művészeti anatómiája, Kovács Sándor oktatáslélektani írásai. Ezekre, és természetesen az időközben megszerzett gyakorlati tapasztalataira épül „A hegedűjáték” című módszertani munkája, amely már az ötvenes években készen volt, de csak 2003-ban kapott nyilvánosságot kalandos előélet (a lektor kezén eltűnt, majd előkerült), és hosszú lappangás után. Barsi Ernő tartott attól, hogy a fél évszázados „elzárttság” folytán munkája már elavult. Mivel ez idő alatt más területen oktatott (a tanító- és óvónőképzőkben néhány év után gyakorlatilag megszűnt, illetve a kezdetleges furulyaoktatásra korlátozódott a hangszeroktatás!), ideje nagy részét a néprajzi kutatás, gazdag és rendszeres publikáció, és fáradhatatlan ismeretterjesztés költötte le, nem maradt ideje a hegedű-módszertani kutatások eredményeinek követésére, és könyve átdolgozására a megjelenés előtt. Technikai és anyagi okok miatt hiányolhatja a könyv olvasója a nélkülözhetetlen anatómiai és fogástechnikai illusztrációkat, amelyek Bloch metodikájában ugyan megtalálhatók, de ez utóbbiak már – a Barsi-féle módszertan alapján – korrekcióra szorulnak. Az igaz, hogy az alaptudományok óriásit fejlődtek, és vele a hegedűjáték technikája is (ma már Hubay és kortársai hangfelvételeit elnéző mosollyal hallgatjuk!), de a hegedűtanítás módszertana, és főleg ennek elméleti összefoglalása nem tartott lépést a fejlődéssel. Barsi Ernő módszertana a mai magyar he-

gedűtanárok számára is megszívlelendő tanulságokkal szolgál.

Ernő bácsi nem csak a hegedűtanítás „mit és hogyan”-ját ismertette velünk, de élő példával is szolgált. Mindig volt 5-6 növendéke a zeneiskolában. Zömmel az ő óráin hospitáltunk, végeztük tanítási gyakorlatainkat, diploma-tanításunkat. Tanítása valóban csodálatra és követésre méltó volt. Növendégeit nem az „elitből” válogatta: pártfogásba vette a más tanárok által tehetségtelennek nyilvánított gyerekeket is, ha máshol nem, a Zeneoktatói Munkaközösség keretei között tanította, vagy valamelyik tanítványa pártfogására bízta. (Az a mondás járta, hogy „még egy majmot is meg tudna tanítani hegedülni!”) Ugyanúgy tudott örülni egy „béna” kis tanítványa apró sikereinek, mint egy istenáldotta tehetségű parasztlányka megrendítő szépségű ballada-éneklésének. Az akkor kötelezően előírt Sándor-féle hegedűiskolát csak a „kötelező minimum” erejéig tanította. Ez az iskola ugyanis a „fogásmód-rendszerrel” – amely a hallás által vezérelt billentés készségének elsorvadásához, az intonálásban oly fontos hajlító-feszítő ujjmozgás elmeredezéséhez vezetett –, a technikai fejlesztés következetlenségével és hiányosságaival évtizedekre visszavetette a magyar hegedűs képzést. („Hol vannak a magyar vonósok?”) A legjobbak azonban – mint Barsi Ernő is – mindig megtalálták a célhoz vezető „kerülő” utakat. A hegedűtanítást – alapos hegedű és vonó nélküli mozgásmechanikai előkészítés után – a gyerekek által ismert gyermekdalokkal, népdalokkal kezdte, kotta nélkül, hogy a figyelem megosztása ne okozzon nehézséget a technikai alapok elsajátításában és az önellenőrzésében. Megtört olyan „babonákat”, mint hogy a balkéz ujjait a „számozás” szerinti sorrendben kell bevonni a hegedűjátékba. A 4. ujjat rögtön használatba vettük (pl. az „Éliás, Tóbiás”-sal), így rögtön kialakult a balkéz egyensúlya, és a „nyeszlett” kisujj később nem szenvedett hátrányt izmosabb „testvéreivel” szemben. A vonófogás kialakításánál különösen fontosnak tartotta a hüvelykujj erősítését, mert ezen múlik a vonó biztos, mégis laza tartása, kezelése. Erre is külön, vonó nélküli „tor-

nagykorlatokat” talált ki. A hegedű – amíg a gyerek nem tanulta meg a tiszta hangolást – nem engedte hazavinni. Inkább hetente többször, rövidebb ideig, de tanári ellenőrzés mellett gyakoroltak a gyerekek. Az első időkben egyszerre ketten-hárman jártak hozzá órára, amíg a haladás üteme nem kezdett differenciálódni. Ezután a technikai képzés alapját a Hubay-tanítványok által használt és jól bevált Bloch hegedűiskola képezte, amelynek egyetlen, de nagy hibája a magyar művek mellőzése. Ezt pótolta elsősorban Bartók, Szervánszky hegedűduóival, valamint a Sándor-iskolából gondosan kiválasztott darabokkal. Használta az NDK-ból behozott Kühler-féle hegedűiskolát is. De a legjobbnak a Doflein-házaspár által 1932-es mainz-i megjelenése óta a mai napig sok kiadást megért, öt kötetes „Geigen-schulwerk”-et tartotta. A hegedűiskola logikusan, következetesen felépített képzési struktúrája mellett figyelemre méltó értékes, kiváló klasszikus és modern szerzők által eredetileg is hegedűre komponált zenei anyaga. Az ő megrendelésükre írta Bartók a 44 duót, de mellette más magyar szerzők (pl. Kadosa, Seiber Máttyás) művei is szerepelnek a kötetekben. A német klasszikus szerzők művei mellett Hindemith és Orff darabjai is megtalálhatók a szemelvények között. A tanítás zenei anyaga kezdetben a népdal, természetesen a német népdal, amely nálunk könnyen behelyettesíthető magyar anyaggal. Kezdetben a nálunk lassan elfeledett „dó-kulcsot” is használja, amely feltételezi és lehetővé teszi a Kodály-szisztéma használatát. Az, hogy Barsi Ernő nem alap-tananyagként alkalmazta, csak a beszerzési nehézségek gátolták. A legkönnyebben Ausztriából, „kemény” valutáért volt csak beszerezhető. De neki – a 3. kötet kivételével – megvolt, talán antikváriumban szerezte be. Később én is megvettem a teljes sorozatot, a 3. kötetet neki ajándékoztam. Néhány növendékemmel eredményesen kipróbáltam az első két kötetet. (Ha ma tanítanék, feltétlenül ezt használnám törzsanyagként!) A kezdettől a legmagasabb fókig tanította a Bloch-féle hangsor- és kettősfogás iskolákat, az előbbieket sokféle vonásnemmél. A sokféle, „szá-

Barsi Ernő tanítványaival. A földön ül Pongrácz Győző, Fias Gábor, Ajtony Csaba, Horváth Rezső

raz”, de igen hasznos Ševčík-gyakorlatok közül elsősorban a fekvésváltó gyakorlatokat tartotta nélkülözhetetlenek. Koncentrált technika-fejlesztő tanulmányként Havemann: „Was ein Geiger wissen muss” (Amit egy hegedűsnek tudnia kell) című füzetével Flesch „Uhrstudien”-jét ajánlotta. De felhasználtuk a klasszikus hegedűsök néhány bevált ötletét is: pl. Tartini trilla-gyakorlatát vagy Geminianinak a balkéz-egyensúly kialakítását szolgáló, kezdetben igen nehéz, de hasznos gyakorlatát is.

Még híre-hamva sem volt a régi zene-kultusznak, korhű előadásnak, amikor Ernő Bácsi megismertetett minket Geminiani, Leopold Mozart hegedűiskolájával (akkor még csak az eredeti nyelven), Tartini leveleivel, és minden olyan forrással, ami a hiteles előadás elsajátításához szükség volt. Bach szólószonátáit és partitáit a Flesch-féle kiadásból játszottuk, mert a kiadó ajánlása felett az eredeti vonásnemeket is feltüntette. Megismertük tehát a korhű előadásmódot, de nem alkalmaztuk következetesen, hiszen ehhez korhű hangszereket kellett volna beszerezni. Inkább igyekeztük megtisztítani a barokk zenét a rákódolt romantikus sallangoktól: az öncélú virtuozitástól, pátosztól, érzelmességtől. A barokk orgona és cselló többmanuális rendszerére alapozva inkább a terraszos dinamikát alkalmaztuk a szüntelen erősítés-halkítás

helyett. Mérsékelt agogika mellett igyekeztünk egyenletes tempót tartani lassú és gyors tételekben egyaránt. A vibrato-t csak mérsékelten, inkább díszítő elemként használtuk. Ernő bácsinak már megvolt Pergolesi B-dúr hegedűversenye a Mainz-i Schott cég kiadásában, amelyet másodéves vizsgakoncertemen játszottam 1958-ban (később Szombathelyen is előadtam). Tőle hallottunk a Telmányi Emil-féle, az ijj-szerű barokk vonóhoz visszatérő modelltől, amelynek hátrányát a hüvelykujj által irányított feszítő-lazító kápaszerkezettel küszöbölte ki. Ezzel lehetővé vált a hármas és négyes hangzatok egyszerre történő megszólaltatása, és orgonaszerű zengetése. (Később, a rádióban hallottam előadásában Bach Chaconne-ját. Egészen különleges élmény volt!) Mellőztük a Kreisler-féle Pugnani és egyéb barokk utánzásokat. A Corelli – Leonard: La Folia helyett inkább a Dávid féle mértéktartóbb átíratot játszottuk, vagy Corelli szerényebb eredetijét. Leginkább Dávid: „Hoche Schule des Violinspiel” című gazdag, kétkötetes gyűjteményéből válogattuk Tartini, Veracini, Locatelli, Leclair, Fr. Biber és más, akkoriban keveset játszott barokk szerzők műveit, Tartinitól nem csak az ismert szonátákat, hanem a gyönyörű d-moll hegedűversenyt is. Személyesen is megismertedtünk általa olyan kvalitású művészekkel, mint Kósa György (Koncz János ál-

landó zongorakísérője volt!), akivel volt alkalmunk együtt játszani Bach d-moll zongoraversenyét a művész balatonalmádi nyaralójában. Győrben pedig hallottuk tőle a teljes Wohltemperiertes Klavier-t. Az általánosan használt etüdanyag mellett megismerkedtünk néhány darabbal Hubay, Wieuxtemps, Saint-Lubin koncert-etüdjéből, és – ugyan nem játszottuk – megcsodáltuk a Paganini capricciók-nál jóval nehezebb, számunkra megvalósíthatatlan Ysaye-szólószonátákat és Wieniawsky „École moderne”-jét.

A hegedülést Barsi Ernő haláláig nem hagyta abba. Előadásait élete párja: a kiválóan képzett énekes: Varsányi Ida éneke mellett hegedűjátékával illusztrálta. Nem autentikus népi előadásmódban, hanem zeneszerzők –elsősorban barátja: Halmos László – feldolgozásában, vagy a maga egyszerű előadásmódján. De sokszor maga is dalra fakadt, megőrizve adatközlői stílusának hitelességét, érzelgősségtől mentes átélését. Sohasem volt virtuóz, hiszen viszonylag késői életkorban kezdett komolyabban hegedülni. A Zeneakadémia befejezése után sem volt elég ideje a gyakorlásra. Más, hasznosabb munkája akadt. Kezdetben még tagja volt a Metzker – Pallagi – Barsi – Nyári Béla összeállítású vonósnégyesnek. Koncertmestere volt a Győr-Sopron megyei Tanács Halmos László vezette kamarazenekarának. Önálló fellépései jobbra csak ismeretterjesztő előadásai, koncertjei alkalmával voltak. Emlékezetesek párjával: Ida néniel előadott ének-hegedű kettősei, általában Halmos László számukra készült szerzeményeivel. Már tanárként Sopronban dolgoztam, amikor – rájuk gondolva – egy dalt komponáltam a „Si King” (kínai daloskönyv) egy versére, a szokásos duettet egy fuvolával kiegészítve. Ezt be is mutatták egy soproni vendégszereplésük alkalmával. Kamarazenét általában magasabb osztályú tanítványaival játszott. Egy alkalommal Kodály Trió-szerenádját adtuk elő vele és Bodó Jenővel. (Én a brácsa szólamot játszottam.) De – mivel nem volt sikeres pódiumművész – később kollégái lenézték, és a növendékek is szívesebben dicsekedtek országosan elismert művész-tanáraikkal. Ő maga a végtelenségig szerény volt, de min-

ket öntudatosabb fellépésre buzdított, hogy ne szenvedjünk hátrányt a nálunk szerényebb tudású, de jó fellépésű társainkkal szemben. Nem volt maradása a győri konzervatóriumban! Az utolsó években is inkább a muzsika iránti alázata, átélése ragadta meg a hallgatót, mint a szép hangzás vagy a technikai könnyedség. Saját bevallása szerint rövid, a legfontosabb technikai elemeket sűrítő gyakorlatok jelentették számára a napi gyakorlást.

Szerény tudásunkat elvittük azokba a falvakba, ahol tanítottunk, és bebizonyosodott, hogy az egyszerű falusi emberek is képesek befogadni és megszeretni Bach és Bartók művészetét, ha szeretettel ajánlják nekik. Amikor a konzervatórium akkori légköre már elviselhetetlen volt számára, az újonnan alakuló soproni Felsőfokú Óvónőképző Intézet ajánlott számára állást. De közben jelentkezett érte a győri Tanítóképző is (ahonnét főiskolai tanárként ment nyugdíjba), és soproni állásába engem – frissen diplomázott tanítványát – ajánlott. Ajánlásának feltétel nélkül hitelt adtak (így lehettem 22 évesen az ország legfiatalabb oktatója a felsőoktatásban). Sopronban mindössze két évig maradtam, majd hazatértem Szombathelyre. Kapcsolatunk haláláig élt. Frissen megjelent könyveiből küldött egy-egy példányt. Ha Sopronba, majd Szombathelyre jött, meghívott előadásaira, amíg hegedültem, közreműködőnek is. (Egy alkalommal Bartók duókat játszottunk együtt a Tanítóképző dísztermében.) Ha tehettem, elmentem az őt ünneplő győri rendezvényekre is.

Én magam összesen kb. 20 évig tanítottam hegedűt különböző zeneiskolákban és a pedagógusképzőkben. A hegedülést – bár a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar alapító tagja voltam, és szólistaként gyakran szerepeltem nem csak Szombathelyen, önálló hangversenyeken is – különböző okok miatt néhány év után abbahagytam, és – bár nagyon szerettem – ezzel együtt a hegedű tanítását is. De a hegedüléssel eltöltött évek nem veszték kárba. Ernő bácsitól megtanultuk, hogyan kell a gyakorlás során a zenével intim, bensőséges kapcsolatot létesíteni, amikor egyedül maradunk a zeneszerzővel és a hangszerrel. Ennek

és még sok más egyébnek (intonálás, memorizálás, formaépítkezés, dramaturgia stb.) a zene egyéb területein, így a karvezetésben is (Kollár Kálmánnal együtt, aki kiváló karvezetőként végig megmaradt hegedűtanárnak is) nagy hasznát vettük. Barsi Ernő elsősorban nem hegedűsöket, hanem muzsikuskat, és mindenekelőtt „embereket” nevelt tanítványaiából. Olyanokat, mint Kollár Kálmán Liszt-díjas karnagy, aki a hegedű lelkét végül a hegedűkészítés során találta meg.

Ernő bácsi szép kort megérett: csaknem egy évszázadot küzdött végig sok nehézséggel, kudarcokkal, sikerrel és sok örömmel, amelyet elsősorban

az emberekkel való kapcsolatában talált meg. Ő valóban megvalósította Kodály eszméjét, amely nem az öncélú zenei produkcióban jelölte meg a zenei nevelés célját, hanem az emberré nevelésben. Temetésén természetesen ott voltam feleségemmel a gyászoló tömegben, a megrendítően szép szertartáson. Fájdalommal, ugyanakkor jó érzéssel emlékezem rá, amíg élek, és remélem, hogy szellemiségéből sikerült valamit átadnom tanítványaimnak is.

(A PARLANDO Művészeti folyóirat 2013/4-es számában megjelent írás másodközlése.)

HORVÁTH REZSŐ: Születtem 1937-ben Budapesten. 1944 óta, a háború következményeként élek – kisebb megszakításokkal – Szombathelyen. Pályafutásomat meghatározó zenei élményeimet a Schola Cantorum Savariensis-ben szereztem, mint fiú-szoprán énekes. A szombathelyi (jelenleg Bartók Béla) zeneiskolában folytattam alap- és középfokú zenei tanulmányaimat hegedű tanszakon. 1947-től 1956-ig Mezey Mária irányítása alatt a 4. továbbképző (a konzervatóriumi szintnek megfelelő) osztályt végeztem el. Lendvai Ernő – 1949-től 53-ig volt itt igazgató – zeneirodalomra és összhangzattanra tanított. Az érettségi után – irodai munka mellett – a Bartók Verseny győri döntőjén is sikerrel szerepeltem. Lendvai Ernő – ekkor már a konzervatórium igazgatója – beszélt rá a továbbtanulásra. A győri Zeneművészeti Szakiskola tanárképző tagozatán szereztem hegedű- és szolféztanári diplomát, többek között Barsi Ernő és Szabó Miklós irányításával.

1969-ben végeztem a Népművelési Intézet Felsőfokú Karvezetőképző Tanfolyámán, ahol tanárim voltak Bárdos Lajos és Párkai István. 1959-61-ig a Soproni Felsőfokú Óvónőképző Intézetben voltam zenetanár, majd 1995-ig a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán, illetve annak jogelődjeinél tanítottam hegedűt, szolfézt, zeneesztétikát, karvezetést. Főállásom mellett tanítottam zeneiskolában, gimnáziumban, bölcsődei gondozónőképzőben. 1961-65-ig voltam a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar koncertmestere. Hosszú évekig vezettem a Főiskola Orchidea Kórusát és a Szombathelyi Erkel Kórust, amelyekkel szinte egész Európát bejártam. Munkásságom négy évtizede alatt nevelt tanítványaim országsszerte sikerrel tevékenykednek iskolákban, zeneiskolákban, művelődési intézményekben.

Tudományos kutatásaim fő területe: a karvezetés pedagógiája és oktatása. „Matematikai eszközök és módszerek alkalmazása az ének-zene oktatásban” című tanulmányom elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia kutatási pályázatának díját. Az iskolai kórusok körében ismertek az Apáczai Kiadó gondozásában megjelent szöveges hangképző gyakorlataim, kórusok által énekel néhány kórusművem, feldolgozásaim, átirataim. Néhány nyomtatásban is megjelent a Zeneszó c. periodikában, a Magyarságunk Énekei című gyűjteményben, és a szegedi MOZAIK kiadó nyolcadik osztályos tankönyvében.

1995 óta nyugdíjas vagyok. Néhány évig még tanítottam karvezetést óraadóként a Főiskola zenei tanszékén. Végül a Táncművészeti Főiskola szombathelyi tagozatán tanítottam zenetörténetet és zeneelméletet (zenei alapismereteket). Egy időre a karvezetést is abbahagytam. De az Erkel Kórus karvezető-válságai idején – mint jelenleg is – az én személyem jelentette az „ideiglenes” megoldást. 2009-ben végleg visszavonultam az aktív karvezetői tevékenységtől.

Jelenleg a kórusaimról készített felvételek archiválásával, digitalizálásával foglalkozom. Ugyancsak digitális módon próbálom rögzíteni és rendszerezni tudományos munkám dokumentumait, és végre talán többet tudok foglalkozni komponálással is. 2012-ben a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar megalakulásának 50. évfordulója alkalmából megjelent „Szombathelyi Szimfónia” című reprezentatív kiadvány művelődéstörténeti fejezetének megírásával bíztak meg. 2013 januárjában megjelent „Békefi Antal életműve” című tanulmánykötet a Savaria University Press Alapítvány gondozásában. Több tudományos és művészeti szervezettel, társasággal aktív tagja voltam. Alapító tagja vagyok a Magyar Kodály Társaságnak, a Magyar Előadóművészek Társaságának. Címzóval szerepelek több hazai és nemzetközi életrajzi lexikonban, így a cambridgei kiadású International Who's Who in Music-ban.

Feleségem a BDTF Tanítói Tanszékének pedagógia szakos oktatója volt, tudományos kutatásaim résztvevője és segítője. Fiam: Attila a Zeneművészeti Egyetemen a népzene hegedű mesterszakon végzett, az Óbudai Zeneiskolában tanít. Leányom: Eszter magyar-ének szakos tanár. Öt unokám közül ketten készülnek zenei pályára.